

Til Socialudvalget

15-09-2008

Sagsnr.
2008-95533

Sammenfatning af høringsvar

Dokumentnr.
2008-495665

Forvaltningen har modtaget høringsvar på hjemløsestrategien fra

Sagsbehandler
Thomas Lund

- Kontaktudvalget for Frivilligt Socialt Arbejde i Københavns Kommune
- Forstanderen på Kollegiet, Gl. Køge Landevej
- Reden, KFUKs sociale arbejde
- Kirkens Korshærs Herberg, Hillerødgade
- Frivilligt Forum, Landsforeningen for de frivillige sociale organisationer
- LFS
- Specialinstitutionen Forchammersvej
- Forstander, E-huset
- Kirkens Korshærs Hovedkontor + tilknyttede væresteder
- Aktivitetscentret
- Gadeplansindsatsen
- Sundhedsteam
- Socialpædagogernes Landsforbund kreds Storkøbenhavn
- Mændenes Hjemms brobyggerprojekt

- Mændenes Hjem
- Projekt Udenfor

Høringssvarene afspejler en dedikeret interesse for – og viden om – hjemløseområdet. Nedenfor er en tematiseret sammenfatning af tilbagemeldingerne i høringssvarene. Det fremgår af sammenfatningen, hvordan forvaltningen forholder sig til temaerne, og hvilken betydning tilbagemeldingerne får for den reviderede udgave af strategien.

Temaer

Holdningen til strategien. Høringsparterne er generelt positive overfor idéen med en strategi på hjemløseområdet. Strategien er af de fleste således blevet ”læst med interesse”. Mange afventer dog de konkrete handleplaner, der skal følge op på strategien, før de føler sig overbevist om værdien. En høringspart benævner strategien som værende ”historieløs”, fordi relevante rapporter og erfaringer ikke er medtaget. Et tilbagevendende træk i mange høringssvar er, at man rækker hånden frem til samarbejde om konkretisering af de forskellige områder af strategien.

Forvaltningen takker ja til invitationen til samarbejde. Inddragelse af høringsparterne må ikke stoppe ved høringen, men skal fortsætte i arbejdet med handleplanerne. Det er i sig selv et værdifuldt udbytte af høringen. Et samarbejde kan også kompensere for eventuelle historiske udeladelser i strategien gennem inddragelse af andres kendskab og viden. Værdien af samarbejde om handleplaner skrives ind i strategien.

Ressourcer. Der er i flere høringssvar en udbredt bekymring for, at der ikke er ressourcer til at følge op på de gode intentioner i strategien. Vil der være det nødvendige personale til at rådgive, yde omsorg og botræne? Er der de nødvendige boliger og institutioner til at huse de hjemløse?

Forvaltningen anerkender bekymringen al den tid, der er begrænsede midler til Socialforvaltningens opgaver. Det er ikke desto mindre forvaltningens opfattelse, at en strategi under alle omstændigheder giver bedre muligheder for at få tilført nye midler (jævnfør den aktuelle SATS-pulje på området) og bruge de eksisterende midler mest hensigtsmæssigt. Bekymringen bliver givet videre til politikerne i form af høringssvarene og denne sammenskrivning. I strategien kommer bekymringen derimod ikke til at fremgå, da forvaltningen har til opgave at løse opgaven bedst muligt under alle omstændigheder.

Definitioner: I nogle høringssvar er der substantielle indvendinger mod strategiens definition af hjemløshed. Der er samstemmende en opfordring til at gå væk fra SFI’s definition og gå over til definitionen i

Service-loven. SFIs definition er i høj grad valgt fordi den er operationaliserbar i en undersøgelsessammenhæng. Det har betydet, at boligløsheden er mere fremtrædende end de sociale problemer, der kræver skøn. Høringssvarene vurderer, at definitionen ikke egner sig til at skelne mellem boligløse og hjemløse. Herimod fremhæves Service-lovens definition for at fokusere på hjemløshed som en kombination af boligløshed og sociale problemer.

Forvaltningen valgte SFI's definition, fordi det gav umiddelbar mulighed for at bruge SFIs hjemløsetællinger som mål for udviklingen i hjemløshed. Det vil fortsat være intentionen, selvom argumentationen i høringssvarene får forvaltningen til at hælde til Service-lovens definition. SFI's tællinger vil stadig være yderst relevante som vægtige indikatorer for resultater på hjemløseområdet.

Mål. Der er kommentarer til målene i strategien. For det første er der flere, som finder målet om, at der ikke er hjemløse, der overnatter på gaden i 2013, for aldeles urealistisk. Man finder ikke, det er muligt at opnå målet, og at det derfor er naivt at fremføre det. Et af høringssvarene uddyber indvendingen med, at der i strategien ikke vises opmærksomhed til de makrofaktorer, der påvirker hjemløsheden. Hjemløshed er en uafvendelig del – et negativt spejlbillede - af det moderne samfund. En anden part skriver i forlængelse af denne argumentation, at det kun er med brug af totalitære metoder, et sådan mål kan nås.

Forvaltningen er enig med skeptikerne i målets utopiske karakter. Og enig i, at det ikke kun er den sociale indsats, men også andre faktorer – makrofaktorer – som virker ind på problematikken. Forvaltningen forholder sig dog retten til – i forhold til dette mål – at være overambitiøs. Velvidende at vi ikke når målet 100 %, kan et ambitiøst mål være med til at fremtvinge nye typer indsatser og nye typer samarbejder. Ikke i totalitær retning men måske snarere i retning af skadesreduktion, lave tærskler og samarbejde med frivillige. Ovenstående vil fremgå af den reviderede strategi.

En anden kommentar til målene vedrører forandringsteorien. Her efterlyses en præcisering af elementerne i forandringsteorien.

Forvaltningen er enig i manglen på præcision i dele af forandringsteorien og har igangsat et arbejde med det formål at skærpe præcisionen i forandringsteorien. Dette vil blive nævnt i strategien, dog når resultatet ikke at blive færdigt i tid til at indgå.

Målgrupper. Høringssvarene gør opmærksom på en række målgrupper, som bør tildeles et (særligt) fokus i hjemløsestrategien:

- De hjemløse kvinder bør – som der også står i strategien – tildeles særlig opmærksomhed, fordi de risikerer at blive dobbeltudstødt, når de ikke oplever at have et relevant herbergstilbud.

- De grønlandske kvinder er en særlig udsat gruppe.
- De udenlandske hjemløse er nævnt i strategien, og høringssvarene understreger vigtigheden af at fastholde fokus på de østeuropæiske hjemløse og de nordiske hjemløse. Flere høringssvar finder det for fattigt og inhumant, hvis det eneste tilbud til gruppen er ”en enkeltbillet hjem”.
- Misbrugende hjemløse indvandrere på Vesterbro er en særlig svær gruppe at håndtere. Et høringssvar frygter, at gruppen vil øges med tilgang fra asylansøgere og flygtninge.
- Plejekrævende hjemløse (demente, psykisk syge, stofmisbrugende, alkoholiserede) er en udfordrende gruppe at håndtere i hjemløsesystemet og flere tilpassede plejepladser er nødvendige.

Forvaltningen vil nævne målgrupperne i strategien, men derudover er det særligt i de opfølgende handleplaner, at de enkelte målgrupper skal håndteres. I forhold til udenlandske hjemløse uden lovligt ophold er kommunens hjælp begrænset af serviceloven.

Den pædagogiske, sociale hjælp til de hjemløse. Høringssvarene understreger gentagne gange, at det er nødvendigt med tålmodighed i arbejdet med de hjemløse: Man kan ikke fremtvinge ændringer men man kan facilitere dem gennem en kontinuerlig relation; personlig udvikling er ikke lineær og netop derfor er det vigtigt, at relationen er vedholdende; en kontinuerlig kontaktperson kan se forandringen over tid og fokuserer ikke på udsving og tilbageslag. Disse tilbagemeldinger går ikke i rette med strategien, men understreger og udfolder formuleringen om kontinuitet i relationen.

Forvaltningen folder det pædagogiske forhold ud i forlængelse af ovenstående og reflekterer over de organisatoriske konsekvenser.

Bureaukratiske krav til henvisninger. Et høringssvar rejser – med afsæt i lang tids erfaring – en kritik af henvisningsprocedurer til boformer, den sociale boliganvisning og misbrugsbehandling. Der kræves for meget af den hjemløse og det hjælpende personale, når der skal være handleplaner, udredninger m.m. på plads, før man kan gøre sig håb om at få et tilbud. Høringssvaret nævner i forlængelse heraf også manglen på botilbud og døgnbehandling som et stort problem.

Forvaltningen har forståelse for kritikken, men tolker hovedproblemet som værende et mangelproblem. Der er ikke nok pladser på nogle af boformerne, der er ikke nok billige boliger i den sociale boliganvisning og der er ikke ubegrænsede midler til døgnbehandling. Under dette vilkår bliver prioritering ekstra nødvendig og de bureaukratiske rutiner er blandt andet med til at sikre, at de begrænsede ressourcer går til dem, som har mest brug for dem. I forhold til behandling er der evidens for, at ambulante behandling ofte er ligeså effektiv som døgnbehandling. Dermed ikke sagt, at der ikke er rutiner, som bør smidiggøres. Forvaltningen vurderer ikke, at

ovenstående skal indskrives i strategien, men bør tages op mellem centralforvaltningen og de kommende centerledelser på institutionsområdet.

Professionalisme. Der er opbakning om en fortsat professionalisering af hjemløseområdet, men høringssvarene har nogle opmærksomhedspunkter:

- Det er en lang række kompetencer, der også kan have relevans i arbejdet udover de klassiske og supplerende psykiatere. Det gælder fx psykologer, jurister (den opsøgende gadeplansindsats) og hjertemediciner (sundhedsteam).
- Efteruddannelse efterlyses gentagne gange. Det er ikke nok folk er uddannede, de skal også spores ind på hjemløseområdet og kompetencerne skal holdes ved lige.
- Professionalisme, forstået som uddannelse og lønnet arbejde, gør det ikke alene. De frivilliges engagement og omsorg er også en vigtig dimension i arbejdet med hjemløse.

Forvaltningen er enig i opmærksomhedspunkterne og kommenterer dem i strategien. I strategien vil der dog ikke blive taget stilling til konkrete prioriterings spørgsmål som tilførsel af specialkompetencer som fx psykiater eller efteruddannelsetilbud.

Helhed. Flere høringssvar efterlyser en holdning til samarbejde i strategien. Hjemløses situation kan ikke forstås eller afhjælpes isoleret. Der peges specifikt på:

- Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF) som særligt har en rolle i forhold til kontanthjælpsmodtagere. Der peges på, at for kaotiske hjemløse kan stabilitet være en nødvendig forudsætning for overhovedet at overveje beskæftigelse og aktivering. Denne prioritering kan man arbejde med BIF om. Et samarbejde med BIF kan også forebygge, at hjemløse mister kontanthjælpen og forebygge, de bliver udsat, fordi deres husleje ikke bliver tilbageholdt i kontanthjælpen.
- Socialcentrene har også en vigtig rolle i forhold til at skabe en sammenhængende indsats for den hjemløse.
- Strategier på misbrugsområdet og psykisk syge-området bør også adresseres i hjemløsestrategien, fordi målgruppen et stykke af vejen er den samme og indsatsen skal være sammenhængende.

Forvaltningen kan kun erklære sig enig i, at indsatsen skal foregå sammenhængende. Samarbejdet med BIF og socialcentrene skal nævnes / fremhæves. Sammenhængen med andre strategier er ikke ekspliciteret, da forvaltningen har fortsat en tradition med fokus på et område af gangen. Forvaltningen finder ikke desto mindre, at indvendingen er yderst relevant og bør have konsekvenser for det fremadrettede strategiarbejde. I den aktuelle strategi må man stilles sig til tåls med, at sammenhængen sikres gennem den interne

videndeling i forvaltningen (hvor alle planerne er kendt) og gennem høringsprocessen.

Mindre ændringsforslag. Udover ovennævnte punkter, er der en række ændringsforslag – fx formuleringer. En del af disse punkter er skrevet ind i strategien, men behøver ikke eksplicite kommentarer, da de ikke berører principielle, substantielle forhold.

Yderligere inspiration. Høringssvarene har også givet inspiration til forvaltningen udover den ramme, som strategien giver. Det gælder inspiration til udvidet samarbejde omkring hjemløseområdet fx i forbindelse med handleplaner, og det gælder inspirerende henvisninger til erfaringer fra udlandet.